Eduskunnan työ- ja elinkeinojaoston kokous 28.10.2016:
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017
Talousarvion Pl 32
Yritystukipäätösten käsittelyn kustannustehokkuutta koskeva tarkastus

Tarkastajan lausunto – 19/2016 ELY-keskusten yritystukipäätösten käsittelyn kustannustehokkuus

Yritystukipäätökset kuuluvat ELY-keskusten avainsuoritteisiin, joiden tuottamiseen käytetään eniten työaikaa. Tuloksellisuustarkastus kohdistui yritystukipäätösten käsittelyn tavoitteenasetteluun, tehokkuutta kuvaavien laskelmien tietoperustaan, mahdollisiin kustannustehokkuuseroihin ELY-keskusten ja eri EU-ohjelmakausia koskevien vuosien välillä sekä kustannustehokkuutta edistäviin toimiin. Tarkastuksessa ei arvioitu myönnettyjen yritystukien vaikutuksia. Vuonna 2015 ELY-keskusten yritystukipäätösten käsittelyn kulut (palkka- ja muut kulut) olivat yhteensä 4,7 miljoonaa euroa (5,5 milj. euroa vuonna 2014 ja 6,9 milj. euroa vuonna 2013). ELY-keskusten toiminnalla tuetaan yritystoimintaa, joten yritystukipäätösten käsittelyn ja myönteisten päätösten valtiontaloudellinen merkitys on välillinen.

Keskeiset havainnot

ELY-keskusten taloudellisuus- ja tuottavuustietojen perusteena olevassa laskennassa sekä raportointitiedoissa oli puutteita. Virheellisten suoritemäärätietojen vuoksi tunnusluvut ovat antaneet todellista paremman kuvan yritystukipäätösten käsittelyn taloudellisuudesta ja tuottavuudesta. KEHA-keskuksen mukaan virheelliset tiedot korjataan vuosien 2014, 2015 ja 2016 osalta.

Yritystukipäätösten käsittelyn kustannustehokkuudelle ei ole asetettu varsinaisia tavoitteita. Toimintaa ovat ohjanneet strategiset tavoitteet sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimintalinjaukset. Myös sähköisen asioinnin lisääminen sekä yritystukihakemusten käsittelymääräajat tulkittiin kustannustehokkuutta välillisesti edistäviksi tavoitteiksi. Kustannustehokkaan toiminnan edellytykset ovat olemassa, mutta tietoperustassa ja raportoinnissa olevat puutteet ja virheellisyydet haittaavat toiminnan johtamista, tehokkuutta edistävien tavoitteiden toteutumisen seurantaa ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutusten arviointia. Suunniteltuja vertailulaskelmia ei voitu tehdä epäluotettavien tietojen vuoksi.

Kustannustehokkuutta edistävänä toimena voidaan pitää yritystukipäätösten käsittelyn keskittämistä vuonna 2014 neljään ELY-keskukseen (ns. RR-ELYt). Myös tukihakemusten sähköistä käsittelyä on yhdenmukaistettu. Puutteellisten tietojen vuoksi tehokkuuden parantumista ei voitu tarkastuksessa todentaa.

Tarkastusviraston suosituksia toiminnan kehittämiseksi:

1. Työ- ja elinkeinoministeriön tulee varmistaa, että ELY-keskusten seurantalaskelmien tietoperusta on luotettavaa. Kustannustehokkuutta edistävät toimet ja niiden vaikutusten arviointi edellyttävät luotettavia seurantatietoja. Ministeriön tulee käyttää vertailutietoina sekä tulevien kehittämistoimenpiteiden perustana korjattuja tunnuslukuja.

2. Työ- ja elinkeinoministeriön tulee varmistaa, että ELY-keskukset raportoivat kattavammin hallinnonalaansa koskevien tulostavoitteiden toteumatiedot Valtion raportointipalvelu Netrassa. Raportoinnin kattavuus parantaisi tavoitteiden toteutumisen sekä vertailutietojen seurantaa.

Johtava tuloksellisuustarkastaja Osmo Halonen

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
ANTINKATU 1 | PL 1119 | 00101 HELSINKI
PUH. 09 4321 | WWW.VTV.FI